

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun soten järjestöavustusten hakuohjeet

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Avustusten hakijat.....	3
3. Yleiset avustusperiaatteet	3
4. Muut ehdot	5
5. Avustusmuodot	6
5.1 Toiminta-avustukset.....	6
5.1.2 Teema-avustus	7
5.2 Kumppanuus	8
5.3 Aie- ja yhteistyösopimukset	9

1. Johdanto

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote järjestää sille lailla säädetyt tehtävät. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnot on kuvattu laissa hyvinvointialueesta (611/2021), laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021). Hyvinvointialueen [hallintosäännön \(9 §\)](#) mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä ja määrärahojensa puitteissa järjestöjen ja yhdistysten toiminta-avustuksista hyvinvoinnin-, terveyden edistämisen ja osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin.

Järjestöt ja yhdistykset (jatkossa järjestöt) edistävät alueensa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä toimivat omalla alueellaan sosiaali- ja terveystalouden kumppaneina ja tuottajina. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 7 §:ssä todetaan, että hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvointialueella on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Laki hyvinvointialueesta (611/2021) ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittavat hyvinvointialuetta tekemään yhteistyötä järjestöjen kanssa.

Tässä asiakirjassa määritellään yleiset periaatteet ja menettelytavat, joita noudatetaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun soten myöntämässä järjestöavustuksissa, kumppanuuksissa ja yhteistyösopimuksissa. Asiakirjassa määritellään avustusehdot, jotka avustuksen saaja hyväksyy avustusta hakiessaan ja jotka siten sitovat hakijaa avustuksen yleisinä sopimusehtoina. Ohjetta ei sovelleta yrityksiin tai sellaiseen toimintaan, jota hyvinvointialue – Siun sote ostaa järjestöltä tai muulta toimijalta.

2. Avustusten hakijat

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote myöntää avustuksia Pohjois-Karjalaan rekisteröidyille yleishyödyllisille järjestöille sekä maakuntarajat ylittävälle järjestölle, jonka avustettava toiminta kohdistuu kokonaisuudessaan pohjoiskarjalaisiin. Avustuksen hakijan tulee olla toiminut vähintään yhden täyden tilikauden ajan.

3. Yleiset avustusperiaatteet

Avustettavan tai muulla yhteistyösopimuksella tuettavan toiminnan tulee kiinnittyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin, strategiaan painopisteisiin ja sisältöalueisiin sekä näistä ohjattuihin toimeenpanosuunnitelmiin. Avustusten myöntämistä ohjaavat kansallisten ja EU:n säädösten lisäksi vuosittain vahvistettava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talousarvio sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisältöalueet. Avustusten myöntämisessä voidaan ottaa myös huomioon avustettavan toiminnan vaikutus HYTE-kertoimiin.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestöyhteistyön päämääränä on parantaa ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointialueen järjestöavustuksilla ja järjestöjen kanssa tehtävillä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksilla tuetaan järjestöjen toteuttamaa asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä turvallisuutta edistävää toimintaa.

Avustettavan toiminnan tulee sisällöltään kiinnittyä hyvinvointialueen tehtäviin eli sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminnan järjestämiseen:

- Eri ikäisten arjen ja toimintakyvyn tukeminen
- Kulttuurihyvinvointityö
- Mielensterveys-, päihde- ja kriisityö
- Turvallisuus ja varautuminen
- Sairausryhmiin, sairauksien ehkäisyyn ja vammaisuuteen kiinnittyvä toiminta
- Sotaveteraanien ja -invalidien toimintakyvyn tukeminen

Lisäksi avustettavan toiminnan tulee kiinnittyä **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisältöalueisiin**

- Digituki
- Ehkäisevä päihdetyö
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisy
- Mielensterveyden edistäminen
- Osallisuuden edistäminen
- Yksinäisyyden ehkäisy
- Ylipainon ja lihavuuden ennaltaehkäisy

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestöavustusten tulee kohdentua pohjoiskarjalaisiin ja toteutua Pohjois-Karjalassa. Avustuksen hakijan tulee määrittellä toiminnan kohderyhmä, toiminnan tulee olla kaikille kohderyhmän edustajille avointa. Lähtökohtaisesti avustettavan toiminnan tulee olla osallistujille maksutonta. Avustuksen saaminen ei kuitenkaan estä muuta pienimuotoista varainhankintaa avustuksella toteutettavissa toiminnoissa. Nämä tulee tuoda esille avustushakemuksessa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta käyttää harkintaansa arvioidessaan varainhankinnan pienimuotoisuutta.

Hyvinvointialueen avustukset ja sopimukset ovat aina harkinnanvaraisia ja määrärahat tarkentuvat vuosittain talousarviossa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä ja sisältöalueista ja antaa niistä lausunnon hallitukselle talousarviovalmistelua varten (Hallintosääntö 9 §). Hyvinvointialueen talousarvioon esitetään hyväksyttäväksi määräraha toiminta-avustuksiin, jonka lautakunta avustusoheiden hyväksymisellä jakaa toiminta- ja teema-avustuksiin.

Samaan toimintaan voi hakea avustusta joko hyvinvointialueelta tai kunnalta. Kunnat myöntävät järjestöavustuksia omien kriteeriensä mukaisesti.

Hyvinvointialueen avustusta ei myönnetä:

- Avointen kohtaamispaikkojen tila- ja vuokratukustannuksiin
- Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaiseen kilpailutettavaan palvelutoimintaan tai taloudelliseen toimintaan, jota tarjotaan markkinoilla, vaikka sillä olisi liittymäpintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen
- Henkilöstö- tai matkakuluihin, jotka eivät liity avustettavaan toimintaan
- Hyvinvointialueen järjestämistä vastaavaan toimintaan
- Investointeihin, hankintoihin tai yhdistyksen omistamien tilojen kunnostamiseen ja ylläpitoon
- Järjestön perustoiminnan organisointiin kuuluvat toiminnot, kuten hallinnon tai aluetason kokoustoiminnan kulut, viestintä sekä merkkipäivän juhlallisuudet
- Lomatoiminnan järjestämiseen
- Toimitilojen pysyviä vuokria ei avusteta. Poikkeuksena tässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta voi käyttää erityistä harkintaa tapauksissa, joissa tila on toiminnan ja alueen kannalta kriittinen ja liittyy olennaisesti hyvinvointialueen tehtäviin.
- Toimintaan, jota Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ostaa järjestöltä

Avustamista koskevassa päätöksessä tai sopimuksessa ei veloiteta avustuksen hakijaa suorittamaan vastapalveluita. Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastuslaitos toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Pohjois-Karjalan pelastuslaitos (Pelastuslaki 379/2011 § 25).

4. Muut ehdot

Kaiken avustettavan toiminnan tulee olla Suomen lain ja asetusten mukaista. Hakijan tulee noudattaa toiminnassaan hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Avustuksen hakija vastaa itse toimintansa laadusta ja laillisuudesta. Avustusta hakevan järjestön hallinnon ja talouden on oltava voimassa olevien lakien mukaan järjestetty ja vakaalla pohjalla. Avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelma tulee olla toteuttamiskelpoinen. Avustuksen hakijan tulee järjestää kirjanpito siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata. Avustuksen hakijan tulee eriyttää yleishyödyllinen toiminta kirjanpidossa mahdollisesta palvelutuotannosta tai muusta taloudellisesta toiminnasta. Avustuksen käytön luotettava seuranta edellyttää, että avustuskohteen kustannusten ja tuottojen kirjaamiseksi perustetaan kirjanpitoon muista toiminnoista erillinen kustannuspaikka.

Hyvinvointialue voi myöntää avustusta vain siihen toimintaan, johon sitä on haettu. Avustettava toiminta on hakemuksessa avattava riittävästi, jotta lautakunta voi tehdä päätöksen avustuksen myöntämisestä. Myönnettävä avustuksen määrä ei ole sidoksissa aiemmin hyvinvointialueen myöntämiin avustuksiin.

Avustus voidaan periä takaisin, mikäli se käytetään muuhun kuin myönnettyyn tarkoitukseen. Avustus voidaan periä takaisin, mikäli hyvinvointialueen edellisenä vuonna myönnetyn avustuksen selvitetystä ei ole toimitettu annetussa määräajassa. Uusia avustuksia ei myönnetä hakijalle, jonka aiemmin myönnetty avustus on takaisinperinnässä. Avustettavalla toiminnalla ei voida kiertää hankintalakia.

Mikäli haettava avustussumma on 10 000 € tai enemmän, tulee hakemuksen sekä avustuksen raportoinnin liitteeksi lisätä toimintakertomus, tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus avustushakemuksen käsittelyä, myöntämistä ja käytön valvontaa varten. Muussa tapauksessa avustuksen hakijan tulee antaa valmistelevalle viranhaltijalle pyydettyä kyseiset asiakirjat avustushakemuksen käsittelyä, myöntämistä ja käytön valvontaa varten. Avustuksen saaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan hyvinvointialueelle sellaisesta seikasta, joka saattaa vaikuttaa avustuksen myöntämistä koskevaan päätökseen.

Avustuskelpoiset hakijat voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti. Yhteisvastuullisessa toiminnassa hakijoiden on mahdollista sopia päävastuullisesta hakijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista. Hakijat voivat myös sopia avustuksen ja raportointivastuun jakautumisesta toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hakijoiden kesken. Jos hakijat hakevat avustusta yhdessä ja toteuttavat toimintaa yhteisvastuullisesti, niiltä edellytetään keskinäistä yhteistyösopimusta. Hyvinvointialue tarjoaa hakijoiden käyttöön sopimus pohjan, jota voi hyödyntää.

Hyvinvointialue hyödyntää Lähellä.fi -palvelua asukkaiden ohjaamisessa yleishyödylliseen toimintaan. Avustuksen hakijan tulee ilmoittaa avustettavasta toiminnasta Lähellä.fi -palvelussa. Avustuksen saajan tulee käyttää hyvinvointialueen logoa avustettavien toimintojen markkinoinnissa.

Avustusten myöntäminen perustuu aina harkinnanvaraisuuteen, jota ohjaa lainsäädäntö, yleiset avustusperiaatteet sekä muut ehdot. Avustuspäätöksen valmistelussa voidaan tarvittaessa ottaa huomioon järjestön varallisuus. Avustuspäätös voidaan tarvittaessa suhteuttaa järjestön varallisuuteen. Avustukset suunnataan hakijoille, jotka parhaiten kykenevät täyttämään avustusten myöntämisen kriteerit; kuinka avustettava toiminta kiinnittyy hyvinvointialueen tehtäviin sekä tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä. Avustuksia myönnettäessä noudatetaan lakia ja hyvän hallinnon periaatteita. Näiden lisäksi avustuksen myöntämisessä kiinnitetään huomiota seuraaviin kohtiin:

- Avustettavan toiminnan vaikuttavuus, merkityksellisyys alueella, kohderyhmän laajuus tai erityisen haavoittuva asema
- Kumppanuuksissa ja yhteistyösopimuksissa kiinnitetään erityisesti huomiota kehittämistoimintaan, hyväksi todettujen käytänteiden ja menetelmien hyödyntämiseen tai avustettavan toiminnan toteuttamiseen tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

5. Avustusmuodot

Hyvinvointialueen avustukset jakaantuvat neljään avustusmuotoon: toiminta-avustukset ja niiden sisällä oleva teema-avustus sekä kumppanuus ja aie- tai yhteistyösopimukset.

5.1 Toiminta-avustukset

Toiminta-avustusta voidaan hakea kriteereiden ja sisältöalueiden mukaisen toiminnan järjestämiseen (ks. sivu 4). Toiminta-avustusta haetaan kerran vuodessa joulutammikuussa. Toiminta-avustusten tarkempi haku aika ilmoitetaan vuosittain hyvinvointialueen internetsivuilla.

Hakemus tulee toimittaa allekirjoitettuna määräaikaan mennessä. Hakemus allekirjoitetaan hallituksen valtuuttaman henkilön toimesta hakemuksen lähettämisen yhteydessä. Toiminta-avustushakemuksen yhteydessä tulee toimittaa allekirjoitettu pöytäkirjaote hallituksen kokouksesta koskien hakemuksen tekevän henkilön valtuutusta asian hoitoon. **Puutteellisia ja myöhästyneitä hakemuksia ei voida ottaa käsittelyyn.**

Toiminta-avustukset haetaan ensisijaisesti sähköisesti Miun palvelut – järjestelmän kautta. Hakemuksen voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilta ja palauttaa postitse hyvinvointialueen kirjaamoon (Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää järjestöjen toiminta-avustuksista hyvinvoinnin-, terveyden edistämisen ja osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin ([Hallintosääntö 9 §](#)). Toiminta-avustus tulee käyttää talousarviovuoden aikana. Jos avustusta ei voida käyttää sovittuna aikana, tulee avustuksen käytöstä ja/tai palautuksesta neuvotella erikseen. Myönnetty toiminta-avustus maksetaan saajan ilmoittamalle pankkitilille sen jälkeen, kun avustuspäätös on saanut lainvoiman.

Toiminta-avustuksen käytöstä raportoidaan siihen kohdistuvan toiminnan päätyttyä tai viimeistään talousarviokauden päätyttyä erillisellä lomakkeella Miun palvelut -järjestelmän kautta. Toiminta-avustuksen raportoinnin voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilta ja palauttaa postitse hyvinvointialueen kirjaamoon (Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu). Toiminta-avustuksesta tulee raportoida mihin toiminta-avustus on käytetty, toiminnan vaikutukset ja merkityksellisyys alueelle, kohderyhmän laajuus tai erityisen haavoittuva asema.

5.1.2 Teema-avustus

Hyvinvointialue voi myöntää kertaluontoista teema-avustusta, jolla vastataan äkilliseen ja/tai ajankohtaiseen toimintaympäristössä ja/tai kohderyhmän tarpeissa tapahtuneeseen muutokseen. Teema-avustusta voidaan myöntää samaan toimintaan vain kerran.

Teema-avustuksella tarkoitetaan kohdennettua, painopisteiden mukaista erityishakua. Teema-avustusten painopisteet voivat määräytyä hyvinvointikertomuksen painopisteiden mukaan tai hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan valitsemien painopisteiden mukaan. Lautakunta päättää vahvistaessaan järjestöavustusohjeet avataanko teema-avustuksen rahoitushaku ja kuinka monta prosenttia toiminta-avustusten määrärahoista siihen kohdennetaan (maksimissaan 10 %:a). **Vuonna 2024 teema-avustuksien tulee kiinnittyä hyvinvointialueen tehtävän ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisältöalueiden lisäksi johonkin seuraavista painopistealueista:**

- Kiusaamisen ja lasten ja nuorten väkivallan ehkäisy
- Lasten ja perheiden terveiden elintapojen kokonaisvaltainen tukeminen
- Vanhemmuuden ja perheiden tuki

Teema-avustus on haettavissa kerran vuodessa huhtikuussa. Teema-avustusten tarkempi hakuaika ilmoitetaan vuosittain hyvinvointialueen internetsivuilla. Teema-avustuksen hakemus tulee

toimittaa allekirjoitettuna määräaikaan mennessä. Hakemus allekirjoitetaan hallituksen valtuuttaman henkilön toimesta hakemuksen lähettämisen yhteydessä. Teema-avustushakemuksen yhteydessä tulee toimittaa allekirjoitettu pöytäkirjaote hallituksen kokouksesta koskien hakemuksen tekevän henkilön valtuutusta asian hoitoon. **Puutteellisia ja myöhästyneitä hakemuksia ei voida ottaa käsittelyyn.**

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää järjestöjen teema-avustuksista. Teema-avustus tulee käyttää talousarviovuoden aikana. Jos avustusta ei voida käyttää sovittuna aikana, tulee avustuksen käytöstä ja/tai palautuksesta neuvotella erikseen. Myönnetty teema-avustus maksetaan saajan ilmoittamalle pankkitilille sen jälkeen, kun avustuspäätös on saanut lainvoiman.

Teema-avustukset haetaan ensisijaisesti sähköisesti Miun palvelut – järjestelmän kautta. Hakemuksen voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilta ja palauttaa postitse hyvinvointialueen kirjaamoon (Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu).

Teema-avustuksen käytöstä raportoidaan siihen kohdistuvan toiminnan päätyttyä tai viimeistään talousarviokauden päätyttyä erillisellä lomakkeella Miun palvelut -järjestelmän kautta. Teema-avustuksen raportoinnin voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilta ja palauttaa postitse hyvinvointialueen kirjaamoon (Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu). Teema-avustuksesta tulee raportoida mihin toiminta-avustus on käytetty, toiminnan vaikutukset ja merkityksellisyys alueelle, kohderyhmän laajuus tai erityisen haavoittuva asema.

5.2 Kumppanuus

Hyvinvointialue voi harkinnan mukaan tukea toimintaa, johon järjestö hakee hankeavustusta tai kohdennettua avustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR-hankerahoitusta Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta. Hyvinvointialueen avustus toimii täydentävänä julkisena rahoituksena. Hyvinvointialueen avustus voi olla joko rahallista tai henkilötyöpanosta. Kumppanuus voi olla myös strategista yhteistyötä hyvinvointialueen ja järjestön välillä, jossa sovitaan yhteisistä tavoitteista ja kehittämiskohteista. Kumppanuus tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella.

Hyvinvointialueen hakiessa ulkopuolista rahoitusta, järjestö voi toimia hankekumppanina. Tällöin järjestön omarahoitusosuudesta neuvotellaan tapauskohtaisesti.

Kumppanuuksissa on jatkuva haku rahoitushakuaikataulujen mukaisesti, hyvinvointialueen talousarviossa päätettyjen määrärahojen puitteissa. Kumppanuutta esitetään sähköisesti Miun palvelut -järjestelmän kautta. Kumppanuutta haettaessa tulee huomioida kumppanuusprosessin käsittelyaikataulu.

Järjestön hakiessa kumppanuutta, jossa hyvinvointialueen rahoitus toimii julkisena täydentävänä rahoituksena, tehdään yhdessä järjestön kanssa ennakkovaikutusten arviointi. Ennakkovaikutusten arvioinnilla saadaan tarvittava tieto toiminnan tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta pitkällä aikavälillä, jota hyödynnetään avustuspäätöstä tehdessä.

Toiminnan sisällöstä riippuen kumppanuussopimuksista päättävät:

- Toimialuejohtaja toimialueeseen kohdistuvista kumppanuuksista
- Tulevaisuuslautakunta toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista ([hallintosääntö § 10](#))

Kumppanuuden raportoinnissa, seurannassa ja käytettävissä mittareissa pyritään hyödyntämään ulkopuoliselle rahoittajalle (esim. STEAlle tai ELY-keskukselle) tehtäviä seuranta- ja loppuraportteja sekä käytettäviä mittareita. Raportteja ja seurantaa voidaan täydentää hyvinvointialueelle, mikäli hyvinvointialueen tilintarkastus, sisäinen tarkastus tai laaduntarkastus sitä vaatii. Maksatuksesta sovitaan erikseen ja se voi tapahtua joko etu- tai jälkipainoitteisesti. Hyvinvointialue pyrkii sitoutumaan kumppanuuksiin koko hankekaudelle periaate päätöksellä talousarvio huomioiden.

5.3 Aie- ja yhteistyösopimukset

Aie- tai yhteistyösopimus toimii hyvinvointialueen lausuntona järjestölle rahoituksen hakemisessa. Hyvinvointialue voi aie- tai yhteistyösopimuksella puoltaa toimintaa, johon hakija hakee hankeavustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR-rahoitusta Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta. Aie- tai yhteistyösopimus voi liittyä haettavan hankkeen alaiseen toimintaan tai yleiseen yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa, johon ei liity hyvinvointialueelta tulevaa rahoitusta.

Aie- tai yhteistyösopimukset tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella. Aie- tai yhteistyösopimuksissa on jatkuva haku mahdollisten rahoitushakuaikataulujen mukaisesti. Puoltavan aie- tai yhteistyösopimuksen pyyntö esitetään sähköisesti Miun palvelut -järjestelmän kautta. Aie- tai yhteistyösopimusta pyydetessä tulee huomioida aie- tai yhteistyösopimusprosessin käsittelyaikataulu.

Aie- tai yhteistyösopimuksista päättää hyvinvointialueen toimialuejohtaja.